

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XVIII. perducitur vsque ad Annum D.XC.
nempe ab Anno primo Iustini Senioris, vsque ad quintum Mauritij Augusti.
Complectitur annos LXXIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 534. Ioannis Pap. Annus 3. Ivstiniani Imp. 8. Athalarici
Reg. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14926

a Psal. 111.
XVI.
b Apr. 13.
c Prov. 27.
d Prov. 14.
XVII.
e Psal. 97.
f Psal. 8.
g Hier. 44.
h Prov. 4.
XVIII.

vestra reuerentissimi restantur astra. Vnde regitur in volum
implerum fore, quod scripsimus loquuntur: Per mortem reg
giant, & patentes subiciuntur. Nihil est enim, quod tam
durius prosequatur, quam reuera fides in re nunc: nihil est
quod ita nequam decaus solueret, quam vera religio. Nam cum
auctorem vira vel luminis viraque recipiant, vnde & reuelat
responsum, & nequissimi sublatere desunt. Sed an equam prog
rediamur aucteritas, fero, pie lector, ad huiusmodi ad
eo ab Imperatore predicatas te promulgatis Romani
Pontificis super omnes Ecclesias p. rogatas trempe
leguletorum tribum hereticorum, secum tum illud
Dandilem at Petatui videtur, & hactenus, dentibus su
frangit, & tabefat, haud potui valentes, adeo amplissimis
natis Imperatoris stylo in perpetuam percontantur leg
gibus in h. fronte Codicis relati xois tabulis exarato
epistolapio eiusdem Romane Ecclesie in iustitiam & po
teltatem in inspicendam proponit quam obrem tantu
lectis radiis caligantes, amica tenebras ex partu filit
tenebrarum, iustitiam de super mendacium forno pallio, ne
gaur esse Ioannis Papae & Iustitiani Imp. has epistolas
aduersus quos ad foveri huius narrationis erit fuit dil
putatio, ex qua cum inficita hareticorum fraudes & de
los, quibus erubescant, petipiens luce inspicies: modo
autem que sunt reliqua Ioannis Papae epistolar, at p.
pergit enim:
Quamuis enim gloriosissime Principum, vna omnium exa
bitur diuina potentia, vt pietatem vestram in hoc ardore fidei,
in hac deuotione mentis, in hoc integro religionis studio, sine de
filla sinu longaque temporis conferret: hoc enim & sanctis ex
ditimus Ecclesie expedit. Scriptum est enim b. Labia regis Rex,
& iterum c: Cor Regis in manu Dei est, & vt voluerit, incli
nabit illud. Hoc est enim, quod vestram firmat imperium, hoc
est quod regna vestra confirmat. Nam pax Ecclesie, religio v
nitas, aucteritas fidei in sublime proclatun grata sui tranquil
litate custodit. Neque enim potra ei visio d. a potentia diu
niturbitur, per quem nullu regu Ecclesia diuina feceratur,
nullu interit maclia variatur. Scriptum est enim d, qua cum
Rex iustis felicit super selem, non aduersabit ei quicquam
in malignum. Proinde scitatur vestra apices per Hypatium atque
Demetrium sanctissimos viros fratres & coepiscopos mox reue
rentia conspecta suscepimus: quorum etiam vlatione conserui
mus, quod solibus populi propositu edictum amori fidei, pro
substantia hareticorum intentione, secundum Apostolicam do
ctrinam, fratrum & coepiscoporum vestrorum interueniente con
sensus: quod quia Apostolica doctrina commisit, nostra aucteritas
confirmamus.

Ad huiusmodi contradietionem, aliam respicit, quae
communis est, alterum ab Ecclesia indubitat esse Catholicam. Nos
enim Cyrum cum sequatur in sua in Romana inuentum civita
te, qui de Acanerensibus monasterio fuit: quae Apostolica ius
fensum ad vtiliam fidei, & velut eunt, quae perant, et anten
ad vultu contentum in vultu, are Dominum vt agnoscat (secun
dam Proprietatem) lingua habentibus loqui: quae ad pacem
fuit. Ad non credentes autem per nos primu Apostolicam fidei
Proprietate, verbum dicit: Ambulate in lumine regni vestri &
flamma, quam iustitiam dicit. Sed oblatum est cor eorum, vt iuri
ptum est, vt non intelligerent: & postea in vocem eunt, quae
manon erant, autem eunt in vultu. In quibus & erant
ea, quae ab ipso non sunt sancta Pontifice, eum minime in nostra
communione recipimus, & ab omni Ecclesia Catholica esse inspi
mu alieni, nisi errore damnato dicitur in nostrum quanto yu
sequi, habita regulari professione, huiusmodi. Quom quippe
est, vt qui nos in nomine obediuntur acco modum flatum, ab
Ecclesia hareticorum exteri.

XX.
XXI.
XXII.
XXIII.
XXIV.
XXV.
XXVI.
XXVII.
XXVIII.
XXIX.
XXX.

Ecclesiast.

XXI. Nihil in istis litteris, non nisi nec Episcopus Oz...

XXII. Hic insuper opus est monere lectorem, repetit in...

XXIII. Sed ad Ioannem Romanum Pontificem redeamus:

qui non solum Iustiniani Imperatoris fidei professionem...

Ioannes Episcopus Romanus illustris & magnifici viri A...

Olim quidem illustres & magnifici filij, ad hoc sententia mea...

Nunc autem, ne quid de nostris & sensibus relinquatur ambi...

Item sanctus Augustinus, cuius doctrinam secundum prae...

Extat in Biblioth. sancti XXIV.

IOANNIS PAP. DE PL. DE FISC. AD SENAT. TORIN.

XXV. vestis

c Gen 2.

di. Cor. 8.

XXVI.

XXVII.
DE VERBI
INCARNATI
ONE CA
THOLICA
DOCTRINA.

Hicigitur evidenter ostenditur, illius & magnifici filii, quod suscipit Imperator, quod Romae sequatur & colat. Eisdem, atque Christum Dominum nostrum unum esse (ut sepe diximus) sancta Trinitate ex duabus naturis cognoscendam, hoc est in deitate & humanitate perfectam, non antea existentem carne, & postea unita Verbo, sed ab ipso Deo Verbo unitam, ut esset, accipiens, ex matris corpore caro sancti initium, salua proprietate vel veritate utriusque naturae. Hoc est, divinitatis atque humanitatis, Dei Filium Dominum nostrum Iesum Christum Catholicis confitemur, omni post hanc communicationem confusione subiecta: neque enim naturae in eo aliter agnoscentur, nisi differentiam intelligentes & confidentes divinitatis atque humanitatis. Sed nec duas personas in Christo intelligimus per id, quod ita cum duabus naturis, ut ad maiorem deificationem facere videtur, & sic quod dicitur Quaternitas, & non Trinitas, sicut Nestorius fecit insinuari. Nec confusivum eisdem unitatis naturas, cum unam personam Christum confitemur, ut Eusebius impius creditur. Totum vero Papa Leonis, omnesque epistolae, nec non & quatuor Synodus, Nicaenam, Constantinopolitanam & Episcoporum primam, & Chalcedonensem (sicut Romanae haec non suscipit & venerabilis Synodus) sequimur, amplissimum, atque firmatum. Hoc est enim nostrae fidei fundamentum, hoc est fidei nostrae petra firmissima.

XXVIII.
DE VITAN
DII DAM
NATIUS
COEQUITIS
NOSTRORUM.

Hac autem, illius & magnifici filii, agentis gratia subiectum, vestre, patris in me coram me: plenum tamen de illis excelsis potestis agnoscere. Accusatus, qui se mona, hoc dicitur, qui Nestoriani evidenter apparuerunt, Romanae etiam eos damnat Ecclesia. Aquibus vos, propter canonem, qui cum excommunicatione Christum nec loqui, nec communicare perperit, diligentia pastoralis adnuere non desino, ut eorum etiam simplicitate collationem videret, nihil, vobis qui euasimur esse commune. Quod ideo facio, ne res vobis inveniatur, si haec ad vestram minime, Christianissimi filii, notitiam pertransierit. In solamen magnitudinem vestram Deum nosse custodiat, divina filii merito vestre, atque magnifici, haec tenet Iohannes Pontifex ad Senatores.

XXIX.

Hanc quidem epistola si innotuisset Novatoribus legalis, puto erubuisse (si tamen in ipsis innata homini vereturandae aliquid temeris) negare epistolam Iustiniani ad Iohannem Pontificem, illamque ab iplo ad eum redditam, esse germanas; cum ex hac ad Senatores confcripta ambae legitime declarantur. Hanc autem actus doctissimus Cuiacius, a nihil penitus moratus, ex eadem dicit Iustiniani atque Iohannis epistolae cognovit distinctissimi Alciati, qui haec de his habet: Sunt, qui & ipsam habent Iohannis Pontificis epistolam, quae sub titulo de sancta Trinitate in Iustiniani Codice sita est; dicuntque in antiquis codicibus non inveniri: quod (ut arbitror) esse fatentur, ut illos adhaerent, qui Pontifici Romani auctoritatem depriment, quo nomine alios quoque auctores depravat ab eis deprehendi, ut Orbani Frisingensis Chronica, & Lygubini poetae Carmina quaedam. Ego in antiquis plurimum eam extare scio, nec vlla subscriptione concilli posse. Quod si vni aut alter codex non habeat, id scriptum in curia tribuendum, qui eam quandoque amiserint, quod non multum ad legalem scientiam materiam pertrahit: non tamen ideo hesitandum est, quin genuinum germanique Iohannis sit scriptum. huc utique doctissimus Alciati, cui abique villo haectionis scripto viri insignis, iuris etque consulti summi pulcratus est; verum etiam ex recitata dicta epistola eiusdem Iohannis Pontificis ad Senatores, eandem sententiam firmius roborant, sollicitus confirmavit, atque penitus stabilivit, dum ait: Merito doctissimus Alciatus non tulit eos, qui à titulo de summa Trinitate & fide Catholica conabantur abstrahere epistolam Iohannis Papae sive Archiepiscopi Romani ad Imperatorem Iustinianum, cui inserta est ab ipso Iustiniano ad eundem scripta fidei professio. Nec enim in eo titulo ponende epistolae illius auctor alius fuit, quem Iustinianus ipse, qui Pontificis Romani, cui libenter deferret primas in Ecclesia, iudicio & approbatione tribuebat omnia. Et omnino res ita procedit, Pontifex primam in eo titulo Iustinianus fidei suae professio-

Cuiac. ob. serv. lib. 11. c. 26.
Alciat. p. 1. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

XXX.
ALCIATI
ATQUE EP
SCOPORUM
DICI SIM
TANTIA.

nam, quae ediderat illius imperatoris, quae est lex quinta. Deinde edictum de fide sua, & haereticorum condemnatione propositum omnibus populis fidelibus, & Ephesibus, & Caesariensis Cypriensis, & Amideus, & Scythiae plethique, quae est lex sexta: Tum ad Epiphanium Archiepiscopum Constantinopolitensem spectat epistolam ea de re, quae est lex septima: Et octavo quoque ultimo loco similem aliam, praeterquam quod Latine inter summa verborum serie, & consequentia patet ad Iohannem Archiepiscopum verborum Romae, quam in alia via confirmatione & approbatione Iohannis, iniecit nobis, quam solam exhibere, ut probatur hic dicitur eadem in libris Basil. in quibus vltimo loco, quod Iohannis Latine exordium est huiusmodi: Inter claris manifestum vestre laudis reddidit: Ex quo patet non nisi per se esse: &c. Et de hac epistola idem Iohannes scribens illustribus viris Auleno, Senatori, Liberto, & Alis Iustinianus, inquit: Imperator (ut ex eius epistola tenetur) de his rebus quae sunt in acta, etiam fuisse signavit: Iram vni ex Trinitate Christus & Deum non fieri dici posse, & haec Cuiacius, in omnibus habet infertis Alciati vellegis, quem praeter ceteris fecit, in his dignoscendis praetere scientia, a quo polere prudentia & fide.

Cuiac. ob. serv. lib. 12. c. 26. c.

Ar praetereunt tanta haec quam meridiana luce clariora ostium caligine haereticorum Iureconsultum, qui in iplo superliminari operis sui Responsionum ambigibilem egregium ac dignum auctore affuit, tum in pietatis, tum etiam in iustitiae titulum cum ceteris spectandum videlicet iplo primo operis sui capite, in ordinem quo vehemens illius flagrantis perspicit, Romanorum Pontificum, probare frustra nilius est, constitutionem. Inter claris, partum esse suppositum, non genuinum ipsius, cuius asserit, Iohannes Secundus etiam nominis Romani Pontificis. Inter claris plane Sedis Apostolicae laudes tantae claritudinis fulgoris impatiens cunctis versperitillo, quem captivum tenebras non aliter, quam veritatis luce fugandum putamus. Quid enim? Num si (ut frustra putas) ab huiusmodi splendoris radio abscondere, vitare poteris alia plurima lucis secula vendique hanc minoris fulgore infirmam tuam oculorum aciem fortis ferientia? Et ut à viciniori incipiamus: Numquid non ingens splendor ignis, & de igne fulgur egr. diens est sententia illa Iustiniani in constitutione e ad Epiphanium Constantinopolitanum Episcopum, quae de iudicio datus ad Iohannem Romanum Pontificem literis meminit, eam ipsum Romane Sedis Antistitem nominat caput omnium Sacerdotum, cuius sit unum in pulchritudine omnes haereticos condemnare? sed eius lingua verba inferius reddimus. Numquid & haec negas esse legitimam, de qua nulla vniquam exiit vel cuius saltem controversia? Numquid ipsam corpus Iuris euulcatis, ut cuncta, quae sunt Ecclesiae Romanae primatus, proprius euellat? Quod si non negas (sicut nec potes) hanc esse Iustiniani ad Epiphanium edictam sanctionem, habes ex ea non tantum assertam eundem Ecclesiae Romae super omnes Ecclesias principalem auctoritatem, sed etiam ad Iohannem Romanum Pontificem datam epistolam confirmatam.

Sed audi singula verba Imperatoris: In omnibus (inquit) servato sine unitate sanctissimum: & cetera. Quae cum ipso sanctissimo Papa Petro Roma, ad quem similia haec per scriptum. Nix enim patitur, ut quicumque eorum, quae ad Ecclesiasticum spectant statum non etiam ad eius referatur beatitudinis, cum ea sit caput omnium sanctissimum Dei sacerdotum, quo maxime, quod quies in hoc loco haereticis palliarunt, & sententia & recto iudicio sum venerabilis Sedis coereis sunt. Quid ad haec data ad ipsum Constantinopolitanum Episcopum dicit? Quid tu ad eum Iohannes blicet Iustinianum Imp. & alios superiores Augustos Patriarchae suo Constantinopolitano vel matrem, quam alii omnibus, vel certe partem potentiam atque auctoritatem tribuisset? Sed quibus ista probes auctoritatem, quae licet dicitur, minime poteris invenire: cum e contra quibus contrarium affirmetur, conflant vadique testes & testimonio.

Namquid

XXXI.
De Verbo
Unitate
Orthodoxorum
non I. C.
I. R. J. a.
m. c. de I. g.
agit.

c. 17. Cod.
de sum.
Trent.

XXXII.

Ecclesiast.

XXXII. Numquid se praeteritum, qui alios iuris prudentiam docentes accipere, que idem Iustinianus Augustus placibus sanctioibus de Ecclesie Romane primatu, deo summa super omnes Romani Pontificis potestate, deo summa auctoritate in universa Catholica Ecclesia amplissima nois restata reliquit? Accipe hic eam in vnam collectam, quae temporis ratione diuersis in locis Annalibus habent, atque in primis que item ad Ioanmem Papam idem Iustinianus scribens in ipsius exordio epistolae habet his verbis: *Et legem originem anterior Romae sententiae, et summi Pontificatus apicem apud eam esse, veniendi quae solent. Vnde et nos necessarium duximus, patriam legem, totum sacerdotis specialis nobis nominis lege illustrare, &c.* Sed & innotet illa, quae ad Mevianum Constantino-politane Ecclesie Patriarcham idem de Romana Ecclesia scribit, dum agit de Agapete Rom. Pontifice, quod Constantino-politane sedis Episcopum iure deponeret Antiochiam, eo quod cum Ecclesia Romana minime conueniret; vti prope que tamquam lapis Lydius, quae iuncta, quae hinc Iustitia dogmata probet; atque etiam quae Apollonica auctoritate praesules, omnes curialis auctoritate Ecclesie sacerdotes a recto si detrahere de auctoritate condemnaret.

XXXIII. Sed & quam distiteris verbis primatum delectet eiusdem Romane sedis, cum secundum locum tribue e fatisque Constantino-politane Ecclesie, accipe ex eiusdem Nouella e constitutione ad Petrum Praefectum Praetorio data, ubi post alia: *Idem, sanimus (inquit) secundum aeternum, quatuor scilicet Conciliorum regularem definitionem, sanctissimum senatus Romae Papam primum esse omnium sacerdotum, hactenus autem archiepiscopum Constantino-politane Romae sedis, alii autem sedibus omnibus proponantur. hae ipse; quorum verborum exordio vides non illa ipsam concedere, ut primum locum obtineat Romana Ecclesia, sed eam ante sacris canonibus constituta tenent debere, non lege sancire. Quid his singulis recitatis sententis, rogo, firmiter dicendum, dilucidius repetitur, iustitiam inculcatum, euidens aperit, atque gloriose praedicatum inuenit potest? ut plane non oculis tantum, sed mente penitus capere eum quis dixerit, qui tot fulgentibus radiis veritatis ad hoc circum, ac delituit, dum ad negandum factio sanctae Ecclesie Romane primatum satis sibi sufficere putant, si nam Iustinianus Imperat. constitutionem in Ioannis Papae epistola recitatam, in dubium reuocet atque arger.*

XXXIV. Dum ergo pro fortibus operis sustulimus modi adeo spectanda gloriose proponit: tu ex postibus tanta nigredine facta obducis intellige carbonarum, & exordita mendaciorum vela retere impium & imperium confidit. Quid enim scisse potuit, qui ad vnius constitutionis dubiosam expendendam potuit vniuersam sedis Apollonica auctoritatem, cum si vel mediocriter tinctus Ecclesiasticis litteris fuisset, plusquam sexcentas non ignorasset de ea firmissimas Patrum extare sententias? Erne quis putet nos ista dicentes, hyperboles loqui, quae digentes a nobis haec tons singulos annos, & vix eorum inueniret aliquem, in quo saprema Romane Ecclesie super omnes Ecclesias non eluceat vel dignis vel factis auctoritas. Cum igitur de primatu Romane Ecclesie idem Imperator eadem scriptis inculcat: cum semel dixit dicitur de Constantino-politana Ecclesia omnium altissimum caput, quis non intelligat, ipsam ad Orientales partem Ecclesias habuisse respectum? prout expresse habet in Nouella centesima trigesima prima. Zeronis quoque constitutionem e quis non videat ita intelligendam? nam nihil amplius idem ei consulti Imperator, nisi ut vindictam a tyrannide Basilisci in integrum restitueret ipsam Constantino-politanam Ecclesiam.

XXXV. At ne quis existimet, non ita facile esse obiecta diluere, sicut est veritatem asserere: necessarium existimamus, ipsius aduersarii hic verba reddere, quibus, adulterini esse

Ioannis constitutionem, affirmare conatur: post enim nonnulla in dedecus opprobriumque Apollonicae sedis furiose iactata hae habet: *Nam epistolarum architectum in dualis viciu legibus, septima scilicet & octava paganania scripsisse arguitur, vehementerque inter se disidentia. Nam cum lege septima Graec scripta, & anno Christi quingentesimo trigesimo tertio data, nempe sub Iustiniano solo tertium Consule, septimo Kal. Aprilis, faciat eum scripsisse litteras (ut nunc loquimur) patentes, omnibus cognoscendas, ad Patriarcham suum Constantino-politanum, quibus litteris praedictas si hanc suam fidei confessionem iam ante Romano Papae ipsam, cognoscendam que misisse: Tamen hac nostra lege octava, qua confessionem illam continet, facit ea dem illas litteras ad Papam Romanum, datae, legat, quae vixis annos demum insequente, nempe quingentesimo trigesimo quarto, Paulino Consule, septimo Kal. Aprilis, Superiori, inquam, anno scribi se iam misisse legatos ad Papam Romanam: at anno perente, duodecimo denique post mense, scribit se tam primum legationem & confessionem illam misisse. Quam sententiam, quae, constantia, & inter se congruentia? hae ipse dum pluribus patens (ut patet) mendacium & imposturam exaggerat, atque perinde ac si deprehendisset eum factio suam exclamat.*

Sed risimus Imperitium hominis, simulque miseri magis sumus praesens affectu imitari animi, qui adeo patenter licet, tamen noluit, siue nesciat admittere veritatem. Dicit ipse, in constitutione data ab ipso Imperatore anno superiori ad Epiphanium mentionem haberi sanctionis eiusdem datae ad Ioannem: hoc concedimus, in super epistolam Ioannis reddidit ad Imperatorem esse scriptam hoc anno, & que asseritur. Cum vero asserit, sanctionem Imper. ad Ioannem, quae inexta habetur in dicta Ioannis ad eundem Imperatorem epistola, hoc anno trigesimo quarto post quingentesimum ab Paulino Consulem datam: hoc negamus; eam id probare minime valeat, & contrarium expresse patet. Sed nolcat primum, quam insulsum ac penitus vanum sit, quo nititur, argumentum. Nam quia in Ioannis epistola data hoc anno inferitur dicta sanctio ab Imperatore ad ipsum scripta sine die & Consule, dici necesse est hoc eidem anno datam: minime gentium; cum potuisset Ioannes in sua reddita ad Imperatorem, epistola quoduis scriptum ante plures etiam annos datam interere.

Sed & cum in sua constitutione data anno superiori septimo Kalend. April. ad Epiphanium Constantino-polit. Episcopum Imperator mentionem habeat eiusdem datae ad Ioannem Papam sanctionis: nullum dubium est, eam non hoc anno, sed superiori scriptam esse ante dictam diem, quo tempore etiam legatio ab eodem Imp. Roma ad Ioannem Pontificem missa est. Ioannes autem Papa ad ipsam Imperatorem rescriptis anno sequenti, hoc ipso videlicet, cum legatos Iustiniani dimisit: adeo ut nulla in his sit discrepantia, sed omnia concludere disposita vna concordent, prout superius a nobis inuenies ea cuncta pro ratione temporis collocata: nimirum anno imperatore ex insperato emergentibus Nestorianis, opus fuisse Imperatori praesentaneum adhibere remedium, sanctique aduersus eorum edictum, quo tamen nihil nouum de fide decerneret, sed (ut profiteatur) quae iam in Ecclesia stabilita essent aduersus Nestorianos, cunctis obseruanda proponeret. Sed quod sciret (ut asserit) ad comprimendos insurgentes haereticos, more maiorum, tequis solere auctoritatem primarii in Ecclesia Catholica Antistitis: quo illum suae parti conuinceret, recte fidei confessionem per honoificentissimam legationem ad ipsum Romanum Pontificem misit.

De his vero omnibus a se rebus gestis in illa data paulo post ad Epiphanium constitutione com meminit Imperator, animi sui consilium, quo id vgeret, verbis antea recitatis aperuit, quae hic ipsi rursus necessario ob oculos posita putamus: sunt autem haec f. Diuini (inquit) ante hac promulgauimus edictum (quod & tuas nouit sanctitas) per quod haereticorum fauores reprimendimus: ita v

OR ORIS-GRIT AD-VERSA-RIVS.

XXXVII. CONFIRMATIO MENDACIO, RIVS.

XXXVIII. SCRIPTORVM ORDO RECTE DISPOSITVS.

XXXIX. I. I. C. de sum. Trist.

nullo quavis modo inuicem inueniuntur, a ut patet gressi
fomam, quibus vique seruatus est, Ecclesiam uniuersam,
Quemadmodum & sua uoluntate, sed in uniuersa seruata
flatu uniuersa sanctorum Ecclesiarum cura ipso sanctissimo
Papa vna Roma, ad quos similia scriptura. Nos enim patimur,
ut quicumque eorum, que ad Eclesiam nostram pertinent, non
erant ad eiusdem referatur, ut inuoluntate, cum ea sita uniuersam
sanctissimum Dei sacerdotum; ut eo maxime, quod quicquid
in hoc loco hereticis publicetur, & sententia & reuoluntate
illius venerabilis sedis carere sunt, &c. habet igitur his ver-
bis expressam mentem Imperatoris, animumque consilium.
Ex quibus a que expresse intelligi, sanctorum Imperatoris ad
Ioannem non hoc anno datam esse, sed superioris ante constitutionem ad E-
piphanium scriptam, prout ipse Iustinianus in dicta constitutione data ad Epi-
phanium potestetur.

XL. PERSTRIN...

Iam, puto, plane conspici, qualia esse soleant hetero-
corum deliria, imperitiae tenebris inuoluta, & menda-
cium nexibus obligata, dum datam sine die & Con-
sule sanctionem Imperatoris ad Ioannem Pontificem,
scriptam esse hoc anno septimo Kal. April. s. auctor
propter mentitur, cum tamen totidem verbis eam fuisse
scriptam anno superioris ante septimum Kal. April. ipse
Iustinianus referat in dicta sepius constitutione ad Epi-
phanium Constantinopolitanum Episcopum. Hoc &
certum liquet ex eiusdem Iustiniani sanctione ad Ioannem
data, reuocata uero in eiusdem Imperatoris epistola ad A-
gapeptum Romanum Pontificem: expresse enim ibi ha-
betur data anno superioris sub eiusdem Iustiniani Cen-
sula, tertio, ut in fine dictarum Iunius. Ignosce, lector, te-
rere in obsequiis, his temporis inuicem cognosce, que sita
fatuus esse potius sibi libet inuicem, quam respon-
sione vincenda: his enim (ut in initio operis presertim) his,
inquam, nos legibus obnoxiamus, ut vocatam his-
toriam ab hereticis labefactam in genuinum candore
mundo vindicemus.

XLI. IUSTINIA...

Scia ergo firma sententia Iustinianum Imperatorem,
quamdiu iussit, quam diu in Catholica perseverauerit Ec-
clesia, semper cognosce, profusum, atque ueneratum esse
saper omnes totius Orbis Ecclesias primatum Roma-
ni Pontificis, uniuersaque fidei Catholicae causas ad e-
undem defendendas esse intellexisse, testatum esse, atque
opere perficere, prout ostendunt, que ab exordio eius
Imperii dicta sunt: & que per annos ferme singulos di-
ctus sumus, aperitissime declarant. Que uero ad orco-
nomiam uel disciplinam Ecclesiasticam restituendam,
robotandamque ab eodem in laudat esse reperitur, e-
dem ex sacrarum regularum prescripto (ut sepe dixi-
mus atque dictari sumus) a se fieri solita, ipse est sepius
constitutus, non autem ut Imperatoris potestate exstima-
tur esse posse prescribere Ecclesie, ipsiusque sacerdotibus
leges, a quibus (ut ex dictis eiusdem constitu-
tionibus intellexisti) leges ipse requirit, quasque eis sub-
iicit.

XLII. QUAM IN...

Sed non hieci he heretica laborantis hominis deli-
tationem est finis; quem enim semel eiusmodi phre-
nelis motibus inuoluit, non mente tantum mouet, sed
& corporis ensus uisum admittit, ut faciat eum etiam se-
stucas sibi uideri colligere, que non exant. Ita quidem
iste, qui se ostendat non esse Iustinianum eam constitu-
tionem inteream Ioannis epistola, ad postremum ex
diceritate styl argumentatione studio inani ita com-
pungit: Primum omnium (inquit) plena hac epistola est in-
decenta ostentatione, & tanto Imperatore indigna: quam ne ue-
risimile quidem est Patriarcham Constantinopolitanum, haudo
minus fortasse, quam ille Occidentalem suam, ambrosianam, aquo a-
tinis lateranensem fuisse. Nos (inquit) reddidit honoris Apo-
stolicae sedi Romane, Quasi uero hac sedis uel sola esset Apostolica, uel
propter excellentiam communis multarum Ecclesiarum nomen
suam fuisset, hinc ipse, Sed hic primam ad arte non ha-
betur in eorum, ratione, sed simpliciter Apostolica fidei, addi-
dit ipse, Romano, quod scilicet de Romana loquitur Impera-
torem, hinc ad eius excusationem dicta uelam, ne ter-
miser o ihuc leges Cornelie ponis reddatur obnoxius,

XLIII. EPISTOLA...

Quomodo autem de eorum ecclesiis, que dicitur
Apostolice sedes, eorum tamen abique certi nominis ex-
pressione sedes Apostolica nominatur, ob sui ex. ellentiam.
Romanam Ecclesiam esse intelligendam, in con-
fesso apud omnes Catholicos est. Recepte ita que vul-
gateque in Ecclesia nomenclatura, hanc in eius Impera-
toris, simplici nomine Apostolice sedis, Romanam I-
psam expresse Ecclesiam, quod cum uisum sit dicendi
genus apud Catholicos omnes, nec quidem (ut ponat
iste Nouator) ab eiusdem Imperatoris stylo abhorret,
immo quam maxime congruente: na uo frequenter uita-
patum inuenies in epistolis a ab ipso Iustiniano ad Hor-
midam Papam conscriptis, ut illud: Apostolica sedis com-
munitati societur, ac rursum: Missa legatione sedis apostolica
promeremus sacerdotes, itemque alia, ubi ait: Ut intelligant
constitute uas Apostolica sedis primatum fortiter, id ipsum etiam
sepius dictum inueni, si in epistolis eiusdem Impera-
toris ad Agapeptum Pontificem datis, nec non alioquin
Episcoporum temporis huius, ut de his cuiusque se-
uoluntate omittamus, uidem uerbis in eodem sensu mil-
lies uis.

LXIII.

Epistola...

Expresse id habes & in litteris ipsius Epiphani
Constantinopolitani Episcopi ad eundem Hormidam,
quem calumniose uult Nouator agro animo tulisse ef-
fusas laudes Romanæ Ecclesie ab Imperatore prolatis:
ipse, inquam, Epiphanius non eo tantum nomine ho-
norat sanctam Romanam Ecclesiam sepius, sed & E-
piscopatum pluribus proficitur. Ut ex his magis admi-
reris restituti prociaciam hominis, qui tribuere uelit
Constantinopolitano Episcopo, que ipse non accipere,
quod nec posse iure, conficere: ut merito oblupe-
scas, quo hinc & conceptum aduersus fides Apostoli-
cam odium ferat præcipies homines infelices. Scias
pateret, non solum Apostolicæ Ecclesie nomine per
excellentiâ Romanam intelligi, sed etiam appellatione
Catholicæ Ecclesie, in eadem Romanam significari, ut
apparet ex epistola & Hormidæ Papæ ad Iustinianum Impe-
ratorem.

LXIV.

Hormidæ...

His exultatis festiuitas, ad postremum, etsi euncta cita-
ta superius de ueritate illius Iustiniani constitutionis ad
Ioannem datæ descendens, ius superque esse post eundem
Iustinianum Imperatorem in epistola, quam scripsit ad
eiusdem Ioannis successorem Agape um & ubi more
solito, simulac creatus est ipse Pontifex, mittens ad eam
fidei Catholice professionem, non aliam quidem, quam
ad eius prædecessorem Ioannem Pontificem iam antea
missam intercauit uerbis istis: Reddentes honorem Apo-
stolicæ sedi & uestris sanctitatibus, quod semper uisum & in uoto fuit &
est, ut decet patrem, honorant uestram beatitudinem: amnia,
que ad Ecclesiarum statum pertinent, festinamus ad notitiam
deserre uestris sanctitatibus: quoniam nobis semper maxime fuit
studium, uniuersam uestram Apostolicam sedem & statum sanctarum
Ecclesiarum custodire, qui hactenus obime & inuicem per-
manet, nulla intercedente contrarietate. Scilicet, a librario
pertermilla, quod a se descripta meminisset in dicta Io-
annis Papæ ad Iustinianum epistola, cuius est exordium:
Inter ceteras, subiciens tantum es, que postea eadem Imp-
ita ad recesserit in fine epistolæ: Primum, &c. usque ad
calceum, ubi & recitatur dies & Consul, qui desideran-
tur in Codice Iustiniano, his uerbis: Data uisum Id. Iu-
nium Constantinopol. Di. N. Iustiniano perpetuo Aug. tertio
Consul. anno nimirum Imperatoris, ut a nobis superius
est demonstratum. Sed pro Iustiniano, tunc, Iustiniano
nam Iustinianus constituto ad Epiphanium, in qua
de eo mentio habetur, data reperitur uenise Martio, Ex-
emplo autem Ioannis prædecessoris Agapeptum eandem
a Iustiniano ad se missam fidei professionem in suis ad
eum redditus litteris & posuit, quoniam est exordium: Gra-
tulamur, uenerabilis Imp. &c.

LXV.

Agapeptus...

Habes igitur abunde satis, lector, ex his uind caras a
calumniis oblatrantis iuriscofultu litteras Ioannis
Romani Pontificis, uel Iustinianum Imperatoris constitu-
tiones, easdemque ex hac defensione magis illustratas: ex
quibus reliquas ab eodem Iustiniano quilibet ueras: omnis
enim

LXVI.

reliqui...

Ecclesiast.

etiam ad ista longe abderentur, si verba lingu-
entis suscipere confutanda sententis. Sa-
la linguam vero et his ubi possunt esse comperit, quales
esse soleant, qui et legum progressi gymnasis, hanc
ostendunt se tamquam in scena Theologos: à qua
facile est quam procul abhorreant, vel inde valeat
intelligere, quod cum dixerunt de legum scientia,
quam primis professi sunt adro enonitiet (v. vi-
dili) hinc hinc peritus conuincuntur: quod &
in his inferis ostendimus, cum aduersus alium le-
gum hanc etiam furore pericram nobis pro de-
fensione hoste veritatis cominus certandum erit.
Hanc autem secum inter alias penam hareses;
et nobis illa quae obrundant, heberent, obdu-
rent, insistant, inque proflus oblectent ingenia, que
sicut Catholice more florida videri possunt, se-
cundum illas Apostoli a: *Obstruuntur est huiusmodi cor-
dibus: dantes se esse sapientes, facti insipientes, sed de his
hactenus.*

Quod rursus ad res gestas eiusdem Ioannis Ponti-
ficis spectat, hoc item anno rone Apelli priuauit Epi-
scopum, redegitque in monasterium ad penitentiam
Contumeliosum quemdam ita dictum in Gallia Episcopum,
cuius Ecclesiam commendauit S. Cæsario Episcopo
Arelateni. Erant de his duz episcopi eiusdem
Ioannis Pape et Arelateni archiepo de prompte, quan-
tum prius ad vniuersos Galliarum Episcopos data, sic se
habet:

*Dilecti filii vniuersis Episcopis per Gallias constitutis in-
tonat.*

Intonatus à fraternitate vestra missa relatio, in qua
Contumeliosus vobis legitur criminibus involutus. Et quia
huiusmodi personarum factum postquam miseris, ab hodi-
erno vobis officio nostro cetera remoueri auctoritas: ut in mo-
nasterio sancti Martini de hinc veniam à Domino petere non omit-
tat. Nihil enim impossibile est cum clementia, qui potest cuncta
relaxare quae facta sunt. Sed ne cum Ecclesia distituta videretur
iustitiam vobis vobis daret, praesentis auctoritate decerni-
mus, qui à se ita non vult omnia exhibenda, ut tibi de ordi-
nibus dicitur, nihil de Ecclesiastica facultate presumat,
sed ea quae ad sacrosanctam mysteria pertinent, exequatur. Prae-
sertim autem Contumeliosum, qui habet penitenti licen-
tiam peruenire ad eum certum, ut errorum suorum sui-
dentibus obsequio de praesentibus et culpam. Dominus vos
cunctis iustitiam, fratris charissimi, Dat. VII. Idus, April.
Id. Pontian. Ian. V. C. Conf. Posterior autem epistola sic
se habet:

*Intonatus presbyter, Aconibus, & cetero clero Ecclesia in qua
fuit Contumeliosus Episcopus.*

Intonatus à me à fratribus & Clero nostro missa re-
lata, ut Contumeliosus de criminibus suis confessus legem at-
que iustitiam. At quia huiusmodi factum implicatum sacer-
dotum non potest ministeriam tractare, necessaria vobis solus
vobis vobis aduocare: & ibi in Ecclesia
vobis vobis daret nostra daret auctoritas, ut Ecclesia
sua propria vobis vobis nequa Pontifici solatio indigeret:
ita ut in omnibus parate daretur ad ea tantummodo,
que facta sunt gerenda mysteria, ita tamen, ut nihil de
Ecclesiastica facultate presumat, sed daret in eo, quo nunc
est vobis vobis, nullis gradibus promouatur, donec
proprium sacerdotum potest habeat. Omnium vero huius solus
vobis vobis Cæsario fratri & Cæsario nostro dicitur,
ad eum carum cuncta, que necesse sunt, peruenire certum.
Dominus vos cunctis iustitiam, dilectissimi filij. Dat. VII.
Idus, April. Pontian. Ian. V. C. Conf. Iustus autem hic fuerit
Ecclesiae Episcopus, non dicit, vixit de re notissima
egenti.

Cum autem Contumeliosus ita nominatum Episcopum,
ne miseris: huius namque temporis vixit id fe-
rebat: Habet enim his etiam temporibus clarissime
sacerdotum in Gallia Intonatus Episcopus Tironen-
tem, de quo multa Gregorius eius Ecclesiae successit

lor Episcopus. Oserua in reliquis morem veterem,
confili consuevit in damnatione Episcoporum Apo-
stolicam sedem. Porro quem modo audis sententia
damnarum, scias ipsam appellasse ad successorem Io-
annis Agaperum Papam anno sequenti, ut suo loco pa-
tebit.

Iam vero res bellicas, Deo iuuante, feliciter gestas in
Africa prosequamur. Qui enim nihil antiquius habuit
Iustinianus Imperator, quam veterem fidem euulsi
hæresibus, stabiliret, cuius reicusa singulis ferme an-
nis nouas ediderat sanctiones, nec ab eo studio ex belli
potuit multiplicibus curis auerti: Deum sibi concilia-
uit Imperii defensorem, hostiumque debellatorem:
ut plane perspicuo valde fuerit declaratum exemplo,
pro Imperio contra barbaros pugnare Deum, cum
Imperator pro Ecclesia aduersus hæreticos bellum ge-
rit. Quod igitur anno superioti (ut diximus) felice-
ter cepit, & feliciter gestum est in Africa bellum
aduersus semper inimicos vbiq; Wandalos, hoc anno
est felicissime absolutum, cum videlicet eorum Rex Gil-
limer ad Mauras profugus, obsidione fatigatus se se tan-
dem Romanis dedit. Quo modo autem id acciderit,
rem gestam Procopius huius profectus est: quod
scilicet superatus cum suis G. limer ipse se consulit in
Namiad montem, Papam dictum, accessu difficilli-
mum, quem à Phara Duce obsidendum Bellisarius
mandauit: atque demum trium mensium consumo pro-
spatio, finita hieme, fame vexatus ætumulique con-
fectus dedit ille le Phara, & per eum Carthaginem
ad Bellisarium ductus est, atque susceptum feliciter con-
fectum est bellum. hæc, inquam, pluribus Procopius
narrat.

Eneruata iam fuerat in Wandalls pristina illa belli-
ca feritudo, qua domuerant orbem Occidentalem:
quantum enim à primis illo robore, nec non ab op-
timum moribus, quos prædicatos vidimus à Salu-
tino Massiliensi, defecissent, operæ pretium est ver-
ba hæc Procopii reddere, cum ait: *Wandali namque
omnium sunt, quos sciam, mollissimi atque delicatissimi:
omnium vero miserissimi Maurusi: illi, ex quo Africam
tenuerunt, mensa quotidie copiosa, tum omnium rerum,
quas ea fert regio, continuo referta: gestabant præterea ves-
tem Medicam ac sumptuosam, quam seriam vocant: in the-
atris quoque & Hippodromis ac omnibus aliis oblectamen-
tis, præsertim in venationibus continuo versabantur: salta-
tores & mimos spectabant: auditum & acroamatum & mu-
sicam & omnibus quacumque grata animo male insituta de-
linebant. Eorum item plurimi in hortis agitanes aquæ
arboribus amant, ac symposia plura, conuiuiaque facien-
tes, Veneticæ denique magis frequenter. hæc de Wan-
dallis Procopius, contra plane omnibus illis, quæ de
isdem scribit Salianus, aequam in Africam vene-
riunt, eum tamen in impietate semper perseverauerunt
Ariani.*

Sed prosequamur Bellisarium Constantinopolim
redeuntem, relicto in Africa Salomone Duce exercitus,
qui aduersus rebellantes Mauros dimicarer. Superata
igitur calumnia, quam in eum inuidi parauerant, & pate-
facto Imperatori animi sui candore, decernit ipsi ab
illo triumphus, qui ab eodem Procopio ita describitur:
*Belisarius interea vna cum Gilmere ac Vandali Hy-
zantium profectus, omnes affectus est honores, qui superio-
rum temporum Ducibus maximas adepti vitorias status con-
ueuerunt, quos nemo ab hinc annis sexcentis habuisse visus
est, præterquam Titus & Traianus, & alij quinquaginta impe-
ratorum in bellum euntes, barbaras gentes superauerunt. Spolia
namque atque trophæa patefactus, captiuosque præsertim,
per mediam urbem triumphum egit, non quidem antiquo-
rum modo, sed ex propria domo pedibus usque ad Hippodro-
mum processit, inde rursus ad locum usque, vbi sedes erat impe-
ratorum.*

Erant autem spolia quæcumque ad Regem capti ministerium
esse

LI.

GILMER
SEDATRO-
MANIS.

Procop.
lib. 2. de bello
Vandal.

LII.

VANDALI
CORRUPTI
DELICIOSI.

Procop.
lib. 2.

LIII.

BELISARIUS
TRIVM-
PHVS.

Procop. de
bello Vandal.
lib. 2.

LIV.

SVII

IN SPOLIIA
AR. HOETI
ATACA
7218.

VASA TEM
ELI HURO
SOLYMAN
RIATA.

LIV.
DE GILI
MERRE
DE CAPTI
VO.

Eccl. 1.

Præp. de
de Africa
indian
imp. Afr.
LVI.

c. l. c. de
offi. Prae
Afric.
LVI.
GRATIA
RYMATIO
IMP.

que compuerant: aure theoni, valenti qur. quom Rego xpo-
rom vbi mater ornata deinde vario, lapidibus, pectore con-
fusa, antea quog. pocala, & alia omnia. que nuncie regie ad-
hibentur. argentum p. ataria militum talentorum myria-
dum: omni denique regia suppellex admodum pretiosa argue
admiranda. vixit a Genesio quondam Rome & Palatia dire-
pta, vti supra commemorant: in qua & ludorum res multe no-
biles extiteri, que olim a Tito Vespassiano, cum Hierosolymas
cepit, Romam nuy quibdam alia exportatae fuerunt: Quas
cum Iudam quidam afficeret, ait ad quemdam sile proximum
ex nota Imperatori: hui operi Byzantium in fari in Palatium
minime oportere, quod ali nonquam, quem in loco, vti Salamen
Iudorum Rex. ab initio ead constituit, sanxisset, qui aut propterea
Genesio Romanorum Imperium diripuit, nunc rursus ex ea-
dem causa Romanis exercitus Vandalarum sibi em profrauit.
Ita ad se delata Imperator intellegens, valde timuit, ac illud o-
mnia illa Hierosolymam ad Christianorum templa remittenda
mandavit.

Erant autem intra triumpho captivos Glimeri ipsi purpuream
quandam vestem humeris amictu vna cum omnibus consen-
guibus ac Vandalis, quot proceritate corporum & pulchritu-
dine praeserent. Postquam vero Glimer in Hippodromo con-
stitit, ac Imperatorem in alta sede constitutum, populorum, cir-
cumposentem conspexit, ac de nomine ipsum, in quod statum per-
uenit, confiderit, negare stetit, neque a se conquestus est:
tantum illud Hebraeorum velonum memoravit: Vanam
vanitatem & omnia vanitas. Nec mora, ipsi pariter & Belis-
arius in hi ad hui qui Imperatorem purpuream sustuliant, iusti-
tiam suppliciter adorauerunt. At ille, simul & Theodora qe-
rix, Hilaris filius & nepotes omnes, vix ex Valentiano Impe-
ratoris sanguine venientes, necessitudine qualem in facinorosis,
opibus factu ample inuenerunt. Glimeri autem loca que-
dam in Galatia non admodum contentenda ad habitandum
suum cum omnibus suis propinquis dedit. Inter Patrios eum re-
ferre non licet, quid a se nocte Ariana discedere, hinc que
res anni bulas de Belisario triumpho & Glimeris statu
Procopius. Quos autem eidem Belisario sequenti anno
vna cum Consulatu contulit Imperator honores, res
linguis singulis reddentes, annis suo loco dictari lu-
mas, Voluit Iustinianus in Anguliteo la ere erecto, ipsa cu-
ria, quo Senatus conuenerit coniacuit, in amplissimi ve-
stibuli fornice eleganti di de Wandalis Imperatis histori-
am multo opere eorum illime pingi, vt cuncto populo
ob oculos esset tantum a Deo acceptum beneficium. re-
stantur quidem Procopius h, vbi de eiusdem Imperato-
ris adificiis agi.

Tanta potius vltor Imperator, tam etimili ha-
nos nemini concessi a Deo accepti beneficii memor,
hand ingratius videtur vobis, sed in his totus existens, pre-
ter red ita: ptaatum in cubiculo & publice in eccle-
siis ingentes gratiarum actiones, ad huc ilud adieci, vt & in
Codice a se edo id ipsum posteris omnibus tot voca-
bus, quot syllabis, ingere loqueretur, eoq; Deo gratio-
ribus, quo maiori animi summissione diuino numio est
repetitum e obsequium, dum perpetue memorie gratia-
tum a diuone Deo debi am noua constitutione edita
volat conferret. Et enim vbi eadem recuperata Africa
ad optimum eius regimen addat animum, eidemque
sanctissime moderatoe Praefedum Praetorio creauit
Archelauro, qui sub Belisario in eodem proelio miliaue-
rat, constructionem cum edidit de officio Praefedi
Praetorio Africae, quanta a Deo fuerit ex ea re conle-
cutus beneficia, recensens, ostentat magis, dum & mala,
quae a Wandalis Africa passa esset, enumeat: sed ipsum
aud. c.

In nomine Domini N. Iesu Christi Imper. Iustinianus, Cr.
Quas gratias sicut quos laudes Domino Deo nostro Iesu Christo
exhibere debeamus, nos memi nostra potest concipere, nos lingua
profere. Multa quidem & a Deo meruimus largitate, & in-
numerabilia vobis nos singulis beneficia contulerunt, pro qui-
bus nihil dignum nos egisse cognoscimus. Pra omnino tamen
hoc, quod hunc omnipotens Deus per nos pro sua laude & pro suo
amore demonstrare dignatus est, excelsit omnia mirabilia ope-
ra, qua in faculo contigerunt, vt Africa per nos iam breui tempo-

re nos operi libertatem, nulla necessitate quibus, quibus a Wan-
da in capinara, que amaram simi fuerant boles & corporu:
nam animas quidem diuersa menta atq; supplicia non serue-
te, vt capti, ando ad suum per suu transire edant; corpora vero
libero natalibus clarisq; barbaris: nos durissimo subiugant. Ipsa
quoq; Dei sacrosanctas ecclesias, sicut per fidem maculant, aliquas
viro ex eis subula fecerunt. Videmus veteres ables viros, qui ad Chris-
ti adictu lingua panu sua miserabiliter loquebantur. Ag ve-
ro post diuersa tormenta per diuersos dispersi pronuncios vram in
exilio peregerunt.

Quo ego sermone aut quibus operib, dignas Deo gratias age-
re valeamus, qui per nos vnum seruum suum Iulie sue mi-
serias vindicare dignatus est: & tantum prouinciam popu-
los a iugo seruitutis eripuit: quod beneficium Dei, antecessores nos-
tri non meruerant, quim non solum Africam liberare non lic-
uit, sed & ipsam Romanam viderent ab eisdem Vandalarum
captam. Erro ia imperialia ornamenta in Africam exinde trans-
lata. Nunc vero Deus per suum misericordiam non solum
Africam & omnes eius prouincias nobis tradidit, sed & ipsa imperia-
lia ornamenta, que, capta Romae, fuerant ablata, nobis restitit.
Ergo post tant a beneficia, que nobis Diuinitas contulit, nos de
Dante Dei nostri superioribus postulam, vt prouincias, quas
nobis restituit dignatus est, firmas & illas constituas, & faciat
nos secundum voluntatem suam ai placitum gubernare: vt vni-
uersa Africa sanctis omnipotentis Dei in seruitudine, & ego o-
sant eius habitatores a quom diuisione captiuitate & iugo bar-
barico liberati, in quanta libertate sub felicissimo nostro Imperio
degre meruerunt. Sed antequam vltimos progrediamur,
attende, que lo, que sub di de in ploratione danti auxi-
lii precibus Matie Virginis, quam plures inuocare cum
ellet, cuius optulacione tanta a Deo Iustiniano confe-
qui mererit beneficia, intellegas: precibus nam que san-
ctissime Deigenitricis Matie id, factum coq; olerces ex-
lis, que idem nos subicit, cum ad reliqua impetranda
tursum per eiusdem preces diuino imploratis auxilio,
mox illa subhange. Hoc etiam depreces exoramus sancta &
gloriosa semper Virgini & Dei genitrici Mariæ precibus, vt ipse
quid minus est Respublica nostra per nos vltimos seruos suos resti-
tuit in suo nomine Deo, & dignos nos faciat prouincias eius ad-
implere.

Deo itaque auxiliante, pro felicitate Respublice nostre per
hanc diuinam legem sancimus, vt omnia Africa, quam nobis Deus
prestitit, per ipsas nosferas diuam optimamq; suscipiat ordinem, &
proprium habeat Praefecturam: vt sicut Oriens atque Illyricum,
ita & Africa Praetorianam maximam potestate specialiter a nostra
clementia decoratur: cuius sedem iudicium esse Carthaginem, &
in presertim publicanum libertatum Praefecturam aliu eius nomen
adams, quam nunciam excellantiam gubernare decernimus.
Et ai ea, auxiliante Deo, sicut prouincias, ac iudicium dispo-
nantur. Carthago & Byzantium, & Tripolis Bellorum hie-
iani Consularis: vltima vero, Idess, Nomesia, Mauritanie duo,
& Sardina a Praefectum cum Dei auxilio gubernentur. Et sub-
dit enim de reliquis iudicibus iudem praeficiendis; &
que emolumenta per illud de beant turn ipsi, tum aliis
militis, Not tiam, qua declaratur, ad iugit.

Ita quidem sanciens Imperator, posterio omnes do-
cuit Principes, digno, quod retineatur, exemplo: post
populos Dei beneficio debellatos, tum verbis, tum factis
gratias summas diuino munio esse reddendas: ver-
bis quidem ea animi summissione deprecantis, vt cun-
cti ipsi Deo optimo maximo ferantur accepta, ne illud
bispemum profertant, vt impie cum impis dicant: a
Manu nostra excelsa, & non Deum fecit hoc omnia. Factis ve-
ro gratias agage, vt iure ligentes ea se lege tanta esse
consecutos a Deo: vt deuotio populo non tyrannice
prelinit, sed profuit: se vt pastores gerant, pascentes, &
non depascens s populum sibi a Deo credidum. Hic
quidem condicione praefici populus a Deo Reges David
s ex verbis illis docens, occina t e: De post satantes ac-
cepit eum, potere laq; seruum suum & Israel hereditatem
suam: Et pastores in inuocaria vobis sui, & in inuocata
manum suarum aduocati os, quod tunc fiet, cum vide-
licet sanctus legibus, eorumdem prospiciunt securitati
aque quieti: cum leges iuste sanctaque praecentur

LVIII.
MAGEL
RATTO AC
GESTIO
VINTIO
BIBLICIL

LIX.
DE PRAE
FECTO
PRAET. A
FRICA
DANDO.

LX.

d. Div. 12.

c. 74. 77.

magilla

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1. ad Apud Caffio. lib. 10. epist. 1.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1. ad Apud Caffio. lib. 10. epist. 1.

LXVIII. ROMANI SENATUS AD IVSTINIANUM IMP. EPIST.

LXIX. ROMA I. P. A. Q. D. AD IVSTINIANUM IMP.

LXX. APOSTOLI REIPUBLICAE TRONI.

LXXI.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1. ad Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1.

Exant ipse littere a. in quibus de militia legatione pacis mentio habetur: sed & littere Theodati & patris apud Calliodorum integras habentur, quibus pacem petit per legatos ab se missos. Qui igitur egi, ut per Amalathum inuitam licet littere scriberentur ad Imperatorem, ad idem officii praestandum Senatorem Vrbis adigit, antea expulsum aduersus eum quasi notantem, cuius exemplo vniuersum regnum facile commoueri posset, ad altera: Quis inquit, civitas non sit excusabit, si Roma delinquerit. Epistola autem Senatus ad Imperatorem sic se habet:

Honestam nimis & necessarium videtur esse negotium, pro securitate Romanae Reipublicae pro Principis supplicare: quia conuenit a vobis expecti, quod nulli a possit proficere libertati. Nam inter cetera bona, quae vobis singulariter diuina tribuerunt, nihil gloriosius probatur auctore, quam quod vos cognoscitis vobis posse prestare. Regnum ergo clementissime Imperator, & de gremio matris adoptatis tendimus manus, ut pacem vestram nostro Regi formidissimam prebeatis, nec nos patiamini, abominabiles fieri, qui semper de vestra concordia viduamus accepti. Romanum sequendum nomen vos commendat, si vobis in domino benignam obediatis gratia vestras erigat actio: & hoc mereri cognoscimus, quod de vestra merita sentiamus. Quis enim ergo Italia fundera vestra componunt, quia tam amari possumus, si per vos dilectio vobis copulatur. Cuius rei nostri expressis non videtur posse proficere: affirmate patriam nostram in hac praetoria verba procurare:

Si vbi aliquando grata sui, ama, pssime Principum, desinere meo. Quamlibet dominatur, illi debent esse concordat, ne incipiant talia in me facere, quae a vobis tuis cognata rini distopare. Nam mihi si causa iradulo exitu, qd, semper vira gaudet proficere. Si me ledi patris, vti iam nomen tua putatu efferas. Quid enim pro me nitari amplius agere, cuius religio, quae tua est, cognoscitur sic ferere? Senatus meus huiusmodi resit, facultatis vobis infirmis angatur. Nisi per discordiam dissipare, quod de vobis per bella defendere. Nisi multos Reges, sed neminem huiusmodi littere atum: habui prudentes viros, sed nullam si doctrina & pietate pollicentem. Diligo Amalathum meo vobis vobis enutritum, vobis fortem, neca conuersatione compositum, Romana prudentia charum, gentium virtute reuerendum. Inque quoniam vota, participare consilia: ut tua gloria proficiat, si vbi aliquid per operari audeat. Nisi me sic querere, ut non vobis inuenire. Tua sum nihilominus libertate, sic nullam facias mea membra lacere. Nam si Libia meruit per se recipere libertatem, crudelis est me amittere, quam semper vobis possidere. Imperator motus iracundia, triumphator egregia. Vbi est, quod generalis voce petitur, quam si vobis amittam, inuoluet ingratis vobis offensam vincatur. Haec Roma loquitur, dum vobis per suis supplicat Senatorem.

Quod si ad hoc minus est, beaterum Apostolorum Petri atque Pauli patris sanctissima cogatur. Nam qui securitatem Romanam sepe defendisse probantur ab hostibus, quid erit, quod eorum meritis vobis non tribuat Principatus? Sed ut omnia reuerentia vestra congruere videantur, per illum vobis venerabilem legatum pssimo Regi vobis ad vestram sententiam distinctionem precis nostras credimus dirigendas, ut multa debeant officere, quae vel singulis petentur apud vos animos obtinere. haec Senatus, id expectent (ut apparet) Rege Gothorum. Dilecti haec legatio est ab ea postea per Petrum legatum exhibita: haec caudem missa est hoc anno, cum legati proficiat sunt Senatores, Libertus scilicet & Opilio: quod ipsi indicant his litteris, vbi dicant: Haec Roma loquitur, dum vobis per suis supplicat Senatorem.

Post haec Theodatus Rex Gothorum, nonnullo rum persuasione, quorum cognatos olim Amalathum neci tradidisset, eandem ebruncandam curam, ita Procopius est, sed Iordanus eam in balneo liturgularam tradidit. hinc tandem finem consecuta est familia supra seculum magno & excelso animo praedia: quibus enim quantaque ista mulier fuerit, praeterea, quae de ea Procopius atque Iordanus habent, consule Calliodorum et in epistola hoc anno scripta ad Senatorem de collata sibi Praetoria Praefectura. Qui autem in Occiden-

tes ab Imper. Iustiniano missus est Petrus, ut decem Amalathum cognoscit, quae fuit vinctis ergo charissima erat Imperatori, delectatus est immane factus, conuulatusque pariter reu indignissimam perpetrata, quae animo Iustiniano commouere plurimum posset, foreque post hac, ut nulla amplius spes pacis esset, sublati de medio forma aequi amantissima, ipsique Imperatori amicitia conuulsa: quod & accidit. Etenim (ut idem testatur Procopius) vbi ista accepit Iustinianus, hoc ipso anno ipsius Imperii octavo, aduersus Gothos bellum parare cepit, dimissis tunc infecta legatis: ceptique exercitum comparare, & aduersus eundem commouere Francos, iam ante (ut vobis dimis) videntur Athalarico concitatos. Quae amem acta sunt, dicemus suo loco anno sequenti, quod geila esse noncuratur. Sed quae hoc transacta sunt anno his subicimus: nempe dimisso legato Petro ad eundem Imperatorem a Theodato Rege, iam ab ipso, quam ab eius coniuge Regina Gudelina ad Iustinianum Imperatorem redditas esse litteras, quibus obnoxius pacem petere significauit, habet eas, qui scripsit, Calliodorus si in quibus & mentio habetur de legatione iturum per virum venerabilem cum istis litteris ad Imperatorem missa: Saeculotem plane quemdam meritis insignem a Theodato delectum legatum esse, eodem scriptis littere docent. Quod vero ad Petri legationem ab Imperatore directam pertinet, meminimus eius pluribus Procopius:

Hic vero in Theodati Regis exordio tibi eudendam curauimus, lector, eundem Regis Gothorum insignem, cultumque Regium sacro non abfinitum, quo sacerdotibus vti conueuerunt: in qua praeterea habes, quod obliuisceris. Gothum Regem in balba rala priuilegiis inuicem esse Romanos, & aduersa eius parte in Victorie imagine serpentem calcantis, inscriptione VICI ORIA PATRIBUS adulatum Iustiniano, qui Vuandastum Regem debellauerit.

Hoc anno sub dictis Consulibus finem imponit suo Chronico Marcellinus Comes, vti per eius operis praefatione testatur, atque hoc opus sicut eundam fuit scriptum subiectis equum illam purissimos, cuius Calliodorus his verbis meminit: Marcellinus etiam quatuor libros de temporum qualitate & posterioribus locorum pulcherrima vobisate conscripsit, atque in suis vobis amantem laudabiliter percurrit: quem vobis pariter dereliquit. & paulo post, vbi de Eusebio Chronico habuit mentionem illa tubingit: Hunc subiectum est supradictum Marcellinum Ilyricanum, qui aduersus Patricium Iustinianum sermo esse cancellis, sed meliore dictione deuotus a re vobis Theodati Principis vobis ad fides Imperii triumphalis Augusti Iustiniani opus suum, Domino inuente, perduxit: ut qui ante se in vobis quoque scripto gratum, postea vobis Imperii copiose amantissimum appareret. haec Calliodorus de Marcellini Chronico, cuius & aliam referit inferius in eobrationem, cum sit & Marcellinus, de quo dicit, pari cura legendus est, qui Constantinopolitanam civitatem & vobis Hierosolymorum quatuor libellum minorissima narratione conscripsit, haec de eo ipse. Sed praeterea Chronicon reliqua Marcellini scripta peritille videntur.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1.

LXXIII. MARCELLINI SCRIPTA.

Apud Caffio. Var. lib. 10. epist. 1.